

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Одеського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук,
полковник поліції

В'ячеслав ДАВИДЕНКО

» 02 2025 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
докторської дисертації Олега Васильовича БОЛГАРА на тему
«Інститут реєстрації в діяльності органів
публічної адміністрації України: теорія та практика правозастосування»
поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук
за науковою спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право.**

БОЛГАР Олег Васильович виконав дисертаційну роботу у Одеському державному університеті внутрішніх справ самостійно. Тема дисертації затверджена Вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ 24 грудня 2024 року (протокол № 7).

Рецензенти, призначені Вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ 28 січня 2025 року (протокол № 1), - доктор юридичних наук, професор Христофор Ярмакі, доктор юридичних наук, професор Віра Галуцько, доктор юридичних наук, професор Дмитро Калайнов - констатують, що 14 лютого 2025 року кафедрою адміністративно-правових дисциплін Інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ було проведено фаховий семінар для апробації докторської дисертації Олега Васильовича БОЛГАРА «Інститут реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України: теорія та практика правозастосування», поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. У семінарі брали участь зазначені рецензенти (протокол засідання кафедри у формі фахового семінару від 14 лютого 2025 року № 4). Результати семінару взято до уваги під час підготовки висновку.

Провівши попередню експертизу докторської дисертації Олега БОЛГАРА «Інститут реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України: теорія та практика правозастосування» та наукових публікацій, у яких висвітлено основні наукові положення докторської дисертації, а також за результатами фахового семінару рецензенти встановили:

1. Подана для попередньої експертизи докторська дисертація є кваліфікаційною науковою працею, виконаною здобувачем самостійно.

Робота містить науково обґрунтовані, достовірні висновки і результати, отримані автором особисто.

2. Докторська дисертація містить наукові положення, які характеризуються новизною, мають теоретичну і практичну цінність та свідчать про вагомий особистий внесок здобувача у науку щодо вирішення теоретичних і практичних проблем інституту реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації в Україні.

Робота виконана у галузі права і відповідає паспорту наукової спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає принципам академічної доброчесності.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є комплексним дослідженням, де з використанням сучасних наукових праць і методів наукового пізнання визначено теоретичні, практичні та правозастосовні аспекти інституту реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України. За результатами системного комплексного аналізу юридичної природи інституту реєстрації, адміністративно- правової сутності та функціонального призначення, розкриття його структури як особливої системи адміністративних послуг і правового режиму, а також розроблення теоретико-прикладних засад удосконалення нормативного регулювання, адміністративно-правового забезпечення, практики правозастосування, механізмів запобігання правопорушенням, врегулювання адміністративно-правових спорів та державного стратегування у сфері реєстраційної діяльності з урахуванням зарубіжного досвіду та потреб публічного інтересу визначено основні проблеми державної реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України. На підставі аналізу емпіричних даних, досягнень теорії та правозастосовної практики, досвіду інших країн аргументовано низку нових концептуальних положень, висновків і пропозицій щодо розв'язання цих проблем шляхом оптимізації, уніфікації та інших способів удосконалення відповідних положень законодавства, а також покращення правозастосовної практики, зокрема:

вперше:

– запропоновано теоретико-правову концепцію інституту реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України, яка є відображенням його юридичної природи, адміністративно-правової сутності та функціонального призначення, його структури як особливої системи адміністративних послуг і правового режиму і включає теоретико-прикладні засади вдосконалення нормативного регулювання, практики правозастосування, механізмів запобігання правопорушенням, врегулювання адміністративно-правових спорів та державного стратегування у сфері реєстраційної діяльності з урахуванням зарубіжного досвіду та потреб публічного інтересу, а також визначає як теоретичні, так і практичні (у тому числі й нормативно визначені) аспекти адміністративно-правового забезпечення державної реєстрації, причому головною ідеєю концепції є засноване на аксіологічних засадах праворозуміння інституту реєстрації в діяльності органів публічної

адміністрації як комплексу адміністративно-правових процедур щодо фіксації та обліку юридично значущих фактів (які мають пряме відношення до перетворення реальної дійсності в тій чи іншій суспільно-правовій площині і опосередковують аналіз відповідних запитів з позиції їх правомірності), контроль, підтвердження та оцінка яких крізь призму роботи органів публічної адміністрації і їх посадових осіб являють собою самостійну цінність, яка сприяє реалізації стратегічної мети державної реєстрації - задоволенню соціальних, групових та індивідуальних потреб та інтересів, що також має свою цінність більш високого рівня в українському суспільстві;

– у рамках науково-методичного осмислення юридичної природи державної реєстрації в публічно-правовій сфері запропоновано авторську дефініцію поняття «інститут реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації» як комплексного адміністративно-правового явища, що являє собою адміністративно-правовий інститут, сформований специфічною групою адміністративних послуг та процедур, об'єднаних формами публічного адміністрування, і яке одночасно виступає комплексним адміністративно-правовим режимом, завданням якого є фіксація компетентними органами публічної адміністрації, наділеними державою спеціальними повноваженнями, певних фактів, перелік яких встановлений законодавством, з метою їх обліку та подальшого внесення до відповідних державних реєстрів, що виражається у формуванні та видачі правових актів про реєстрацію і характеризується правовими наслідками, в тому числі відповідальністю за правопорушення у цій сфері;

– поряд із загальними принципами виявлено та систематизовано спеціальні принципи реєстраційної діяльності органів публічної адміністрації, розширення масштабів наукового знання стосовно яких є першим кроком до створення на їх основі нових, інноваційних принципів інституту реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації, якими мають керуватися всі суб'єкти публічного адміністрування, що реалізують процедуру державної реєстрації. Разом із тим, окрім загальних, виділено спеціальні функції органів публічної адміністрації у сфері державної реєстрації, які розподілено на явні та приховані, що в контексті діяльності органів публічної адміністрації у сфері державної реєстрації відіграє важливу роль - ці функції підтримують рівновагу відповідних процесів, дають можливість з їх допомогою забезпечити стійкість правової системи, ефективну взаємодію із соціальною системою;

– класифіковано реєстраційні процеси крізь призму публічного інтересу як інтегрального критерію, що дозволило систематизувати види державної реєстрації за публічно-функціональним критерієм, рівнем реалізації публічного інтересу та сферою його дії, що забезпечує визначення правової природи реєстраційних дій, компетенції суб'єктів, способу управлінського впливу, а також закладає підґрунтя для створення єдиної системи державної реєстрації та відповідного рамкового закону у сфері діяльності органів публічної адміністрації;

– у рамках комплексу адміністративно-правових заходів інформаційно-аналітичного характеру із забезпечення ефективності процедур державної

реєстрації, спираючись на набутий в Україні досвід розробки автоматизованих систем управління і вирішення різноманітних завдань щодо поліпшення управлінської системи, запропоновано набір і послідовність етапів публічного адміністрування інституту реєстрації в Україні на основі створення спеціалізованих автономних систем з адміністрування реєстраційної діяльності органів публічної адміністрації (АСАРД): 1) системний аналіз завдань управління, що завершується формуванням технічного завдання для автономної системи адміністрування АСАРД; 2) діагностика управлінських проблем, що закінчується розробкою плану наукових досліджень, проєктних робіт і заходів з впровадження; 3) вибір типу системи (макропроєктування), що завершується створенням попереднього проєктного рішення; 4) дослідження управлінських завдань стосовно провадження реєстраційної діяльності в органах публічної адміністрації, що підлягають обстеженню, і синтез мережі завдань, що закінчується розробкою загальної моделі адміністрування; 5) аналіз типів та підходів до вирішення управлінських завдань;

— як один з напрямів удосконалення заходів державного стратегування у сфері державної реєстрації, що здійснюються органами публічної адміністрації, визначено основні вимоги до таких заходів: 1) забезпечення максимальної відповідності цих заходів обстановці і прогнозам розвитку реєстраційної діяльності; 2) спрямованість заходів на вирішення ключових проблем, виконання основних завдань, що стоять перед органом публічної адміністрації; 3) випереджаюче реагування на розвиток негативних тенденцій в обстановці і службовій діяльності органу публічної реєстрації у сфері державної реєстрації; 4) реальність виконання відповідних заходів, тобто їх забезпеченість фінансовими, матеріально-технічними і кадровими ресурсами; 5) чіткість формулювань, що не допускають довільного тлумачення; 6) конкретні терміни виконання (в межах одного місяця); 7) формулювання заходів, що передбачають проміжні етапи з конкретними цілями і термінами виконання під час планування заходів з термінами, що виходять за рамки планованого періоду; 8) включення особливо важливих заходів, що вимагають комплексного підходу до вирішення проблеми за участю декількох структурних підрозділів, а також незавершених і перенесених за термінами виконання; 9) розподіл термінів виконання заходів з найбільшою одномірністю протягом усього планованого періоду;

удосконалено:

— зміст та елементний склад адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням у сфері реєстраційної діяльності органів публічної адміністрації як системної діяльності державних органів, посадових осіб та інституцій громадянського суспільства, уточнено класифікаційні критерії адміністративних правопорушень у сфері державної реєстрації за суб'єктом, об'єктом, характером, формою вини та ступенем суспільної небезпеки, систематизовано причини та умови їх вчинення, деталізовано елементи адміністративно-правового механізму запобігання

правопорушенням, а також поглиблено розуміння юридичної відповідальності як засобу забезпечення правопорядку, дотримання публічного інтересу та стабільності системи публічного адміністрування;

- визначення системної композиції реєстраційної діяльності органів публічної адміністрації, що являє собою структуроване об'єднання елементів системи державної реєстрації в єдину систему, у якій базові елементи (зміст, форма, суб'єкти та учасники, об'єкти, механізм регулювання, засоби, цілі, підсумки) і зв'язки забезпечують її цілісність, дозволяють зберегти основні властивості і функції у ситуаціях, коли на неї впливають різноманітні сторонні чинники;

- підхід до систематизації адміністративно-правових спорів у сфері державної реєстрації шляхом обґрунтування їх адміністративно-правової природи та необхідності розгляду виключно адміністративними судами, здійснено класифікацію спорів за предметом (компетенційні спори; спори щодо законності дій або бездіяльності органів публічної адміністрації; спори щодо внесення, виключення чи надання інформації з державних реєстрів; спори щодо індивідуальних актів; спори щодо нормативно-правових актів; спори щодо постанов про адміністративні стягнення) та за органом (порядком) вирішення (місцеві загальні суди; окружні адміністративні суди; органи конституційного судочинства; досудовий порядок; вищі органи публічної адміністрації; погоджувальні процедури);

- визначення адміністративно-правового статусу та категорії класифікації органів публічної адміністрації як суб'єктів, які безпосередньо проводять реєстраційні процедури: 1) за ступенем залежності від інтересів, представлених у правовідносинах з реєстрації, виділено: державних суб'єктів; недержавних суб'єктів; громадські об'єднання; 2) за внутрішньою будовою виділено: одноособових суб'єктів; інститутованих суб'єктів; 3) залежно від обсягу компетенції органи публічної адміністрації як суб'єкти реєстраційної дії виділено: суб'єктів загальної компетенції; суб'єктів галузевої компетенції; суб'єктів спеціальної компетенції; суб'єктів предметної компетенції; 4) залежно від регламенту вирішення підвідомчих завдань виділено: єдиноначальних; колегіальних суб'єктів. Зазначено, що додатковими критеріями класифікації органів публічної адміністрації у сфері державної реєстрації є: 1) територіальний масштаб діяльності; 2) особливості статусу та місця в механізмі публічного адміністрування; 3) порядок утворення;

- комплекс засобів запобігання правопорушенням у сфері реєстраційної діяльності органів публічної адміністрації в Україні на основі відповідного зарубіжного досвіду шляхом визначення способів його імплементації в українську систему права з урахуванням загальноправових тенденцій, специфіки відповідної сфери, усіх особливостей вітчизняного правового поля, українських політичних, соціальних і інших реалій та необхідності конкретизації юридичних складів адміністративних правопорушень щодо державної реєстрації;

- розуміння особливостей адміністративного судочинства в Україні на основі трьох окремих груп специфічних параметрів щодо вирішення

адміністративно-правових спорів у сфері державної реєстрації, які являють собою динамічний вид певних суперечностей, виявляють себе як юридичний конфлікт (протистояння) між двома чи більше особами, одна з яких обов'язково є суб'єктом публічного адміністрування, мають офіційне вираження, характеризуються публічним характером, виражаються в порушенні відповідного права, обов'язку чи законного інтересу однієї зі сторін внаслідок реалізації органами публічної адміністрації, до функцій яких входить роль держателя чи реєстратора того чи іншого реєстру, дій у сфері державної реєстрації, та мають вирішуватися у судовому/позасудовому порядку згідно із чинним законодавством;

– засади адміністративно-правового забезпечення реєстраційних процедур, що здійснюються органами публічної адміністрації шляхом розробки напрямів вдосконалення відповідних процедур, які систематизовано з урахуванням нормативного, процедурного, організаційного, кадрового, інформаційного та міжнародного аспектів та розширення змісту наукових положень щодо особливостей адміністративно-правового забезпечення інституту державної реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України: 1) формує систему засад, форм і типів адміністративної діяльності суб'єктів публічної адміністрації, а також адміністративних процедур; 2) реалізується на практиці, базуючись на нормах адміністративного права; 3) основне його завдання – забезпечити права та інтереси особи-заявника та відповідних державних інтересів; 4) визначає основні принципи здійснення відповідних процедур реєстрації; 5) регламентує процес притягнення до відповідальності посадовців органів публічної адміністрації у зв'язку із їх повноваженнями у сфері державної реєстрації, а також пропозиції щодо модернізації актуальної системи органів публічної адміністрації як суб'єктів реєстраційної діяльності;

дістало подальший розвиток:

– положення щодо визначення державної реєстрації як самостійного інституту адміністративного права, що ґрунтується на особливостях публічно-правових відносин, імперативному характері правового регулювання, принципах управлінського впливу та нормативно закріпленому порядку здійснення контрольних функцій органами публічної адміністрації у сфері реєстраційної діяльності;

– положення про державну реєстрацію як комплексний адміністративно-правовий режим, що функціонує як цілісна система з характерними ознаками (наявність завдань, структурна подільність, вимірюваність, функціональне середовище), виконує контрольну та облікову функцію в межах публічного адміністрування, зумовлює правопорядок у сфері реалізації прав суб'єктів адміністративного права, поділяється на підсистеми за родовими, видовими та конкретними об'єктами, ґрунтується на принципах законності, обов'язковості, публічності, заявності, платності, достовірності та відкритості, а її зміст і реалізація повністю залежать від характеру публічного інтересу, який матеріалізується через акти адміністративно-правового характеру в межах визначеної правової процедури;

– положення щодо природи адміністративних послуг у сфері державної реєстрації як особливого виду публічних послуг, що реалізуються в межах публічно-владної діяльності органів публічної адміністрації з метою реалізації суб'єктивних прав громадян і юридичних осіб, які надаються виключно за їх ініціативою, оформлюються через адміністративний акт і мають відповідати законодавчо закріпленим стандартам якості (результативність, ефективність, своєчасність, доступність, чуйність, професійність тощо), а також обґрунтовано інститут державної реєстрації як систему адміністративних послуг, що вимагає модернізації через цифровізацію, вдосконалення правового регулювання (зокрема, змін до Закону України «Про адміністративні послуги») та розроблення чітких нормативних орієнтирів оцінювання якості їх надання;

– пропозиції щодо вдосконалення теоретико-правових засад реєстраційно-правовстановлювальної діяльності органів публічної адміністрації як самостійного елементу адміністративно-правового регулювання, що охоплює визначення її змісту, структури правовідносин, класифікації актів, нормативної основи, процедурної форми та учасників, з урахуванням динаміки правозастосування, взаємозв'язку змісту і форми, а також перспективи закріплення єдиної рамкової законодавчої моделі для забезпечення публічного інтересу, прозорості, правової визначеності та ефективності правового впливу у системі публічного адміністрування;

– уявлення про юридичну специфіку інституту державної реєстрації як правозастосовну форму діяльності органів публічної адміністрації, що здійснюється в межах адміністративного процесу шляхом фіксації та легітимації юридично значущої інформації, а також розуміння його сутності як засобу публічного регулювання із одночасним обґрунтуванням необхідності систематизації реєстраційних процедур за об'єктом, суб'єктом, метою, наслідками та формою дії, що дозволило концептуалізувати залежність ефективності цієї діяльності від якості нормативної бази та правового регламенту публічно-управлінських процедур;

– положення щодо адміністративно-правового забезпечення механізму запобігання правопорушенням у сфері реєстраційної діяльності органів публічної адміністрації, яке розглядається як одна з ключових категорій сучасного публічного адміністрування, що виступає не лише інструментом нормативного впорядкування, а й комплексною моделлю з нормативною, інституційною, організаційною, кадровою, інформаційною та соціально-правовою складовими частинами, функціонування якої ґрунтується на принципах верховенства права, законності, гуманізму, публічності, об'єктивності, рівності, достовірності, невідворотності покарання та пропорційності заходів, при цьому обґрунтовано необхідність кодифікації нормативно-правової бази, зокрема шляхом розробки Реєстраційного кодексу України, визначено багаторівневий суб'єктний склад механізму запобігання, акцентовано на важливості узгодженої державної стратегії протидії порушенням і доведено, що ефективно правове забезпечення включає системну правову основу, координацію органів влади з громадськістю,

спеціалізовані превентивні заходи й розвиток правової культури, що в умовах реформ і воєнного стану має сприяти становленню прозорого, правового і відповідального публічного адміністрування в Україні;

– положення щодо природи та сутності адміністративно-правових спорів і конфліктів у сфері державної реєстрації, зокрема через розмежування дефініцій «спір» і «конфлікт» у межах адміністративного права, встановлення залежності спору від наявності конфлікту (але не навпаки), деталізацію підстав для виникнення спорів із включенням як обставин, що існували на момент звернення до суду, так і тих, що виникли в процесі розгляду справи, визначення ключових характеристик спорів у сфері державної реєстрації, зокрема предмета (права й обов'язки в реєстраційних правовідносинах), підстав оскарження, специфіки суб'єктного складу (наявність органу публічної адміністрації як відповідача), особливого кола суспільних відносин та визначення законності індивідуальних адміністративних актів як ключового елементу судового розгляду;

– науково-практичні підходи до врегулювання адміністративно-правових спорів, що виникають у сфері державної реєстрації, через обґрунтування векторів оптимізації структури державних реєстрів і органів публічної адміністрації, запровадження дієвих механізмів відповідальності, розширення нормативного регулювання адміністративних послуг, застосування медіації, удосконалення процесуального статусу учасників спорів, а також через потребу кодифікації законодавства в єдиному нормативному акті як основі модернізації правового регулювання у цій сфері.

3. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, запропонованих автором у дисертації, характеризуються: системним підходом до розгляду проблематики інституту реєстрації в діяльності публічної адміністрації України, що забезпечено вдало розробленою структурою роботи, яка корелюється з поставленими на вирішення завданнями. п'яти розділів, що об'єднують 21 підрозділ, висновків, списку використаних джерел (525 найменувань) і додатки. Повний обсяг дисертації становить 590 сторінок, з них обсяг основного тексту – 499 сторінок.

З метою досягнення об'єктивного наукового результату та формування відповідних положень та висновків, що характеризують наукову новизну роботи, використано сукупність сучасних загальнонаукових та спеціально-наукових методів наукового пізнання. Зокрема, *діалектичний* – з метою методологічного осмислення юридичної природи явища реєстрації у публічно-правовій сфері (підрозділ 1.1), для розкриття юридичної специфіки діяльності органів публічної адміністрації у сфері державної реєстрації (підрозділ 2.2), а також сутності та особливостей адміністративно-правових спорів і конфліктів у сфері державної реєстрації (підрозділ 4.1); *історично-правовий* – з метою науково-методологічного осмислення юридичної природи явища реєстрації у публічно-правовій сфері (підрозділ 1.1), в дослідженні адміністративно-правового забезпечення механізму запобігання правопорушенням у сфері реєстраційної діяльності органів публічної

адміністрації в Україні (підрозділ 3.2) та під час вивчення ступеня наукової розробленості проблеми систематизації адміністративно-правових спорів у сфері державної реєстрації (підрозділ 4.2); *порівняльно-правовий* – з метою дослідження зарубіжного досвіду запобігання правопорушенням у сфері реєстраційної діяльності органів публічної адміністрації та визначення шляхів його імплементації в українську систему права (підрозділ 3.3); *метод системного аналізу* – з метою з'ясувати юридичну специфіку категорії, адміністративно-правовий статус, основні принципи діяльності, комплекс функцій органів публічної адміністрації у сфері державної реєстрації в Україні (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 2.4), а також розкрити сутність та особливості, виділити проблеми систематизації, виявити особливості адміністративного судочинства в Україні щодо вирішення адміністративно - правових спорів у сфері державної реєстрації за участю органів публічної адміністрації (підрозділи 4.1, 4.2, 4.3); *класифікації та групування* – з метою визначити класифікаційні критерії державної реєстрації з позицій реалізації публічного інтересу (підрозділ 1.2), виділити категорії та визначити адміністративно-правовий статус органів публічної адміністрації України як суб'єктів реєстраційної діяльності (підрозділ 2.3), визначити ключові адміністративно-правові аспекти запобігання правопорушенням у сфері реєстраційної діяльності органів публічної адміністрації (підрозділ 3.1); *логіко-семантичний* – з метою здійснення науково-методологічного осмислення юридичної природи явища реєстрації у публічно-правовій сфері (підрозділ 1.1), виявлення сутності державної реєстрації як інституту адміністративного права (підрозділ 1.3), надання характеристики державній реєстрації як комплексному адміністративно-правовому режимові (підрозділ 1.4), обґрунтування інституту реєстрації як особливої системи адміністративних послуг (підрозділ 1.5); *формально-логічний* – з метою формулювання висновків, завдань і напрямів вдосконалення адміністративно-правового забезпечення інституту реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України (підрозділи 2.3, 3.2, 4.4, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5). Вирішення інших завдань дослідження передбачало застосування соціологічних методів, зокрема, *методу спостереження, аналізу документації, узагальнюючого методу* (розділи 1–5). Разом із цим у дослідженні додаткового використання набув комплекс методів *категоріально-термінологічного аналізу, логічного аналізу, синтезу, дедукції, індукції, аналогії, узагальнення* (розділи 1–5).

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає в тому, що висновки та пропозиції, які містяться в дисертації, упроваджені та використовуються в: *законотворчій діяльності* – з метою вдосконалення законодавства та підвищення ефективності законодавчої практики стосовно застосування інституту реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України; *правозастосовній діяльності* – для підвищення ефективності правозастосовної діяльності органів публічної адміністрації у сфері державної реєстрації; *освітньому процесі та науково-дослідній діяльності* – з метою вдосконалення та подальшого розвитку загальнотеоретичних уявлень про категорії «державна реєстрація», «інститут реєстрації», «органи публічної

адміністрації», «реєстраційна діяльність», «запобігання правопорушень у сфері державної реєстрації», «адміністративно-правові спори у сфері державної реєстрації» в адміністративному праві та галузевих науках, а також під час викладання та вивчення курсів «Адміністративне право», «Актуальні проблеми адміністративного права», «Адміністративний процес» та інших спеціальних курсів, які відображають адміністративно-правову проблематику інституту реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації, а також під час підготовки відповідних посібників, підручників, науково-практичних коментарів тощо.

5. Апробація та повнота опублікування результатів дослідження: наукові результати докторської дисертації висвітлено в 32 наукових працях, а саме: у 3 статтях у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus і Web of Science, у 19 статтях, опублікованих у фахових наукових українських виданнях категорії «Б», а також у тезах 10 доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Вказане підтверджує повноту попереднього оприлюднення основних результатів дисертації публікаціях та дотримання вимог п. 8 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року №1197.

У наукових працях, опублікованих у співавторстві, використані лише ті ідеї та положення, які є результатом особистого дослідження дисертанта, що зазначено у переліку наукових праць. Матеріали та висновки кандидатської дисертації в докторському дослідженні не використовувалися

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Статті у наукових періодичних виданнях України та інших держав:

1. Болгар О. В. Сутність державної реєстрації як форми публічного адміністрування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 5. С. 336–340. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-5/79>.
2. Болгар О. В. Правовий режим державної реєстрації в Україні. *Право та державне управління*. 2021. № 2. С. 202–212. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.2.31>.
3. Болгар О. В. Публічний інтерес як критерій класифікації видів державної реєстрації. *Правова позиція*. 2021. № 2 (31). С. 101–107. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-6473.2021-2.20>.
4. Болгар О. В. Адміністративно-правове забезпечення державної реєстрації в Україні в контексті структурно-функціонального реформування системи виконавчої влади. *Правові новели*. 2021. № 14. С. 81–89. DOI: <https://doi.org/10.32847/ln.2021.14.011>.
5. Болгар О. В. Інститут державної реєстрації як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: «Юриспруденція». 2021. № 54. Т. 1. С. 30–33. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.54.1.7>.

6. Болгар О. В. До адміністративно-правового регулювання державної реєстрації актів цивільного стану. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 6. С. 55–61. DOI: <https://doi.org/10.32782/392219>.
7. Болгар О. В. Публічно-правові принципи державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. *Право і суспільство*. 2022. № 1. С. 126–133. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.1.18>.
8. Болгар О. В. Публічне адміністрування державної реєстрації як адміністративно-правовий режим: питання ефективності. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Юридичні науки. 2022. Т. 33 (72). № 1. С. 47–53. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2022.1/09>.
9. Болгар О. В. Адміністративно-процесуальні правовідносини в сфері державної реєстрації. *Приватне та публічне право*. 2022. № 1. С. 49–55. DOI: <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2022.1.9>.
10. Болгар О. В. Предмет адміністративно-правового регулювання державної реєстрації. *Юридичний вісник*. 2022. № 2. С. 109–117. DOI: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i2.2328>.
11. Болгар О. В. Взаємозв'язок публічно-правових та приватно-правових елементів державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2022. № 1 (75). С. 46–52. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2022.1.8>.
12. Болгар О. В. Адміністративно-процедурні аспекти державної реєстрації юридичних осіб в Україні. *Право та державне управління*. 2022. № 4. С. 57–63. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.4.8>.
13. Болгар О. В. Принципи, стадії та специфіка адміністративної процедури державної реєстрації. *Київський часопис права*. 2022. № 4. С. 59–65. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2022.4.8>.
14. Болгар О. В. Особливості розвитку інституту державної реєстрації та інституту ліцензування в адміністративному праві України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 5. С. 73–79. DOI: <https://doi.org/10.32782/39221356>.
15. Болгар О. В. Адміністративно-правові маркери інституту державної реєстрації. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2022. № 4. С. 45–52. DOI: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2022.4.9>.
16. Болгар О. В. До дефініції та змістовних ознак інституту державної реєстрації в адміністративно-правовій площині. *Приватне та публічне право*. 2022. № 4. С. 55–60. DOI: <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2022.4.9>.
17. Болгар О. В. Інститут державної реєстрації в адміністративному праві: матеріально-правові аспекти. *Правова позиція*. 2022. № 4 (37). С. 31–37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2022-4.5>.
18. Болгар О. В. Типологія правовідносин державної реєстрації в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2022. № 96. С. 3–13. DOI: <https://doi.org/10.32782/apdp.v96.2022.1>.

19. Болгар О. В. Процесуально-правові засади реєстраційного провадження в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 249–253. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/59>.

Статті у наукових періодичних виданнях, які індексуються в наукометричних базах Web of Science Core Collection та/або Scopus

20. Bolgar O., Bogush L. Implementation of the State Policy Registration of Property Rights Using Benchmarking Methods. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. Vol. 7. № 4. P. 35–42. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-4-35-42>.

21. Bolgar O., Kovbas I. State Registration in the Mechanism of Administrative and Legal Regulation. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8. № 2. P. 29–35. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2022-8-2-29-35>.

22. Stetsyk Y., Bolhar O. State Registration of the Royal Privileges of Lishnia Monastery in Peremyśl Town Acts (The Second Half of The 17th – First Half of the 18th Century). *East European Historical Bulletin*. 2023. № 28. P. 29–37. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058X.28.287557>.

Тези доповідей, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

23. Болгар О. В. До дефініції адміністративно-правового забезпечення державної реєстрації в Україні. *Правові засади суверенного розвитку України в сучасних умовах* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 27–28 листоп. 2020 р.). Київ : ТНУ ім. В. І. Вернадського, 2020. С. 110–112.

24. Болгар О. В. Державна реєстрація в Україні: адміністративно-процедурний аспект. *Актуальні проблеми юридичної науки та практики в XXI столітті* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Рівне, 16–17 жовт. 2020 р.). МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука. Рівне : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Ч. 2. С. 15–18.

25. Болгар О. В. Державна реєстрація в Україні як комплексний правовий режим. *Теоретичний аналіз та наукові дослідження юридичної науки у XXI столітті* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 23–24 квіт. 2021 р.) Запоріжжя : КПУ, 2021. С. 74–76.

26. Болгар О. В. Адміністративно-правова природа державної реєстрації в Україні. *Науковий потенціал та перспективи розвитку юридичної науки* : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 26–27 берез. 2021 р.) / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. С. 73–75.

27. Болгар О. В. Особливості адміністративної процедури державної реєстрації в Україні. *Юридичні науки: проблеми та перспективи* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 25–26 черв. 2021 р.). Запоріжжя : КПУ, 2021. С. 35–38.

28. Болгар О. В. Адміністративно-правове регулювання реєстраційної діяльності в Україні: понятійний апарат. *Право і держава: проблеми розвитку та взаємодії у XXI ст.* : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 29–30 січ. 2021 р.) / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. С. 97–99.

29. Болгар О. В. Адміністративно-правове регулювання реєстраційної діяльності в Україні: визначення ознак. *Нові завдання та напрями розвитку*

юридичної науки у XXI столітті : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 26–27 лют. 2021 р.). Одеса : МГУ, 2021. С. 153–156.

30. Болгар О. В. Матеріально-правові засади адміністративно-правового регулювання державної реєстрації нерухомого майна. *Шості Таврійські юридичні наукові читання* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 5–6 лют. 2021 р.). Київ : ТНУ ім. В. І. Вернадського, 2021. С. 83–85.

31. Болгар О. В. Формально-правові принципи адміністративно-правового регулювання державної реєстрації нерухомого майна. *Актуальні питання розвитку державності та правової системи в сучасній Україні* : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 29–30 жовт. 2021 р.) / за заг. ред. Т. О. Коломосьць. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. С. 67–70.

32. Болгар О. В. Підприємці як суб'єкти державної реєстрації: адміністративно-правова специфіка. *Розбудова правової держави в Україні в умовах інформаційного суспільства* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10–11 груд. 2021 р.). Київ : ТНУ ім. В. І. Вернадського, 2021. С. 62–64.

Особистий внесок здобувача.

Викладені в дисертації висновки й положення, що становлять її новизну, розроблені автором особисто. З метою обґрунтування окремих положень дослідження використано праці інших учених, на які зроблено посилання. Особистий внесок у публікації, виконані у співавторстві: у статті «Implementation of the state policy registration of property rights using benchmarking methods» автором, зокрема, визначено правові питання ефективності адміністративно-правового механізму державної реєстрації; у статті «State registration in the mechanism of administrative and legal regulation» автором обґрунтовано економіко-правовий вплив процедур державної реєстрації органів публічної адміністрації; у статті «State Registration of the Royal Privileges of Lishnia Monastery in Peremyśl Town Acts (The Second Half of The 17th – First Half of the 18th Century)» автором досліджено генезу поняття «державна реєстрація» в діяльності державних органів у відповідному історичному періоді.

6. Дотримання принципів академічної доброчесності. Вивчення змісту дисертації та наукових публікацій дає змогу дійти висновку про відсутність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації чи порушення інших видів принципів та правил академічної, доброчесності, які могли б поставити під сумнів самостійний характер рецензованого дослідження. Зазначене підтверджується наявністю відповідних посилань на згадані автором по тексту літературних джерел, зокрема й під час використання ідей, розробок, відомостей тощо.

За результатами фахового семінару щодо апробації дисертації Болгара Олега Васильовича «Інститут реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України: теорія та практика правозастосування» було **ухвалено**:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Болгара Олега Васильовича «Інститут реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України: теорія та

практика правозастосування», поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Болгара Олега Васильовича відповідає паспорту наукової спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, а також Вимогам до оформлення дисертацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами) та Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

3. Рекомендувати дисертацію Болгара Олега Васильовича «Інститут реєстрації в діяльності органів публічної адміністрації України: теорія та практика правозастосування» до подання на розгляд спеціалізованої вченої ради відповідного профілю.

Рецензент –

Професор кафедри
адміністративно-правових дисциплін
Інституту права та безпеки
доктор юридичних наук, професор

Христофор ЯРМАКІ

Рецензент –

Професор кафедри
адміністративно-правових дисциплін
Інституту права та безпеки
доктор юридичних наук, професор

Дмитро КАЛАЯНОВ

Рецензент –

Професор кафедри
адміністративної діяльності поліції
факультету підготовки фахівців для
підрозділів превентивної діяльності
Національної поліції України
доктор юридичних наук, професор

Віра ГАЛУНЬКО

Головуючий на засіданні –

Завідувач кафедри
адміністративно-правових дисциплін
Інституту права та безпеки
доктор юридичних наук, професор

Аліна ДЕНИСОВА